

VI SKAL VENDE RETNINGEN

- Det er afgørende at der står en veluddannet og velmotiveret lærer bag katederet.

Interview med Minister for forskning, innovation og videregående uddannelser Morten Østergaard af Erik Lyhne

December 2011

CV:

f. 1976

MF for Radikale Venstre siden 2005

Minister for forskning, innovation og videregående uddannelser fra 3. oktober 2011.

Næstformand for Radikale Venstres folketingsgruppe 2002-2005 og igen fra 2007

Statskundskab, Aarhus Universitet, fra 1997 til 2006. Markedschef, Dafolo A/S, Århus, fra 2001 til 2005.

Publikation: »Digital forkalkning«, Dafolo, 2004.

Står musikundervisningen fra din folkeskoletid klart for dig?

Ja, og jeg har altid været rigtig glad for musikundervisningen i folkeskolen, ikke mindst den frivillige undervisning og når vi har lavet musicals og andre store projekter. Det gælder både i folkeskolen og i gymnasiet. Jeg mener selv, at jeg har skrevet "West side story". Desværre en hel del år efter den blev skrevet oprindeligt. Vi var nogle stykker, der var med til at skrive en musical i 6. klasse. Den mindede til forveksling om handlingen i "West side story". Jeg var medlem af den ene bande, og det var en fantastisk oplevelse at være med til. Musik og drama har altid stået som noget stort og godt for mig.

Hvorfor er musik så vigtigt for børn?

De praktisk musiske fag er med til at stimulere de sanser, den kreativitet og den nysgerrighed, der er afgørende for, at vi får hele mennesker ud af skolesystemet. Musik kan også være med til, at vi lærer noget i de øvrige fag. Jeg tror, man bliver god mange andre ting gennem musikundervisningen. Musik skal ikke være et hjælpefag, det har et selvstændigt formål, men jeg tror, der ligger mange muligheder i tværfagligheden. Hvis vi anerkender den faglighed, der er i de praktisk-musiske fag, tror jeg vi kan slippe ud af den fælde vi har været i de

seneste år, hvor der har været et meget snævert fokus på specifikke kompetencer indenfor at læse, skrive og regne. Eleverne skal kunne meget mere når de kommer ud af folkeskolen.

De musiske fag kan være en genvej for børn med specielle behov. Hvad tænker du om det?

Jeg har med interesse fulgt diskussionen omkring læringsstile. Nogle af de problemer, vi får med en meget kraftig vækst i specialundervisningen, skyldes måske en manglende parathed til at få undervisningen til at afspejle, at vi har forskellige læringsstile. Nogle elever lærer langt bedre ved at bruge deres hænder, ører eller øjne. De forskellige typer af tilgange til læring kan give et langt større udbytte og betyde, at den gruppe elever med specielle behov, der ikke lærer bedst ved at sidde og lytte, bare vokser og vokser og normalbegrebet bliver snævrere og snævrere.

Hvad er vigtigt for en læreruddannelse?

Vi har skrevet i regeringsgrundlaget, at det er afgørende at alle lærere som udgangspunkt har en linjefagsuddannelse eller tilsvarende i de fag de underviser i. Det er en længere proces, for det kommer til at kræve en del efteruddannelse. Jeg har en meget bred forståelse af fagligheden i folkeskolen, men det helt centrale er, at lærernes grundkundskaber er helt centrale for udbyttet af undervisningen. En anden ting er den tværfaglige forståelse af bl.a. læringsstile. Hvordan er samspillet mellem linjefagene og de pædagogiske fag? Jeg mener, det er rigtig vigtigt, at man ikke kan blive lærer uden at have en forståelse for, at der er mange måder at lære på.

Du siger, at alle der underviser skal have en linjefagsuddannelse. For musikfaget er der lavet

undersøgelser, der viser, at mange musiktimer varetages af lærere uden linjefag. Hvad mener du om det?

Vi skal til at se på læreruddannelsen således, at vi kan sikre, at de mindre linjefag også bliver valgt til, så vi kan få uddannet lærere nok. Men det kræver også en indsats for at få opkvalificeret de lærere, der underviser i fagene i folkeskolen. Det er den meget store udfordring med den ambition, regeringen har indenfor dette område. Efteruddannelse er nok den dyreste vej til at styrke fagligheden i folkeskolen, men jeg tror det er en uundgåelig vej, hvis vores mål skal nås.

Frede V. Nielsen skriver, at musikfaget gennem de sidste mange år har været ude for store negative forandringer på alle uddannelsesniveauer. I den seneste censorrapport for musik kan jeg se, at antallet af linjefagsuddannede musiklærere er skrumpet ind til ca. 1/3 af hvad det var i den tidligere læreruddannelse. Hvad kan vi gøre for at styrke musikfaget i læreruddannelsen?

Det er noget af det, vi skal kigge på, når vi får evalueringsrapporten om den nye læreruddannelse fra den følgegruppe, der er nedsat. Men det er et centralt tema, som skriftende undervisningsministre har afgivet løfte om at kigge på. Jeg kan ikke på nuværende tidspunkt angive forskellige veje vi skal gå. Jeg håber, at det signal regeringen sender ved at sige, at vi ønsker, at alle der underviser har en linjefagskompetence, er med til at sætte en klar kurs for hvad vi ønsker, der skal ske. Men jeg mener også, at der er et interessant perspektiv i at skele til musikkonservatorierne og de kunstneriske uddannelser for at se, om der er samspilsmuligheder der, vi har overset eller, om vi kan hente kompetencer ind, som kan være med til at løse problemet med musikundervisningen i folkeskolen.

Tænker du så, at vi skal have musiklærere i skolen, som kun kommer som ugens gæst, og ikke i øvrigt kender børnene?

Nej, det er ikke et godt ideal, men i en overgangsfase kunne det være godt, at folkeskolen tog imod undervisere, der har en anden baggrund end læreruddannelsen. Det er ikke som en permanent løsning på problemet, men en mere kortsigtet mulighed.

PISA har været i fokus i mange år. Der er mange, der mener, at det oprindelige mål med PISA undersøgelserne er forsvundet?

Min egen partileder, var undervisningsminister da vi meldte os til PISA. Vi mente dengang, at det var relevant at se os selv i sammenhæng med andre. Men ikke engang de der har iværksat PISA, mener, at man skal indrette sin undervisningspolitik på den lidt maniske måde, det har været grebet an i de seneste år. Jeg tror, det er vigtigt, at man kigger langt bredere når undervisningspolitikken skal fastlægges. Jeg er glad for det tætte samarbejde, jeg har med Børne- og undervisningsminister Christine Antorini om dette felt, som også inkluderer arbejdet med læreruddannelsen. Jeg synes de tiltag, hun har iværksat med fjernelse af rangordning af skolerne mv., er et skridt i den rigtige retning. Hvis man fokuserer på så snævre mål, så sker der det, at al fokus rettes mod dem, og det afspejler sig i læreruddannelsen og prioriteringerne ude i kommunerne. Hvis man måler på bestemte parametre, er det dem, man stirrer sig blind på. Jeg tror, det er rigtig vigtigt i forhold til dansk undervisningskultur, at vi får vendt retningen, og får husket hinanden på, at sørge for at vores elever kan meget mere end at læse og regne når de kommer ud af skolen. Det gælder også musik, og evnen til at kunne samarbejde som er højt besunget. Noget af det bedste ved musikundervisningen er, at man finder ud af, at uanset om man spiller koklokke eller om man er pianist, så kan man skabe noget, som andre vil høre på og som lyder godt. Det er de oplevelser og glæder, som efterfølgende kan danne kimen til det, vi elsker at fremhæve os selv for, nemlig evnen til at indgå i relationer med andre mennesker, skabe løsninger på tværs. Man finder ud af, at man kan indgå i en helhed og levere et resultat. Jeg glæder mig allerede til at komme til forårskoncert med min egen datter på 2 år.

Undervisningsministeriet er blevet delt op med en minister for folkeskolen og en anden for læreruddannelsen. Hvordan vil samarbejdet være?

Først og fremmest er der etableret et tæt samarbejde mellem de to ministerier. Vi har som noget af det første åbnet op for gruppeeksamen igen på alle niveauer. Det er et godt eksempel på, hvordan vi opfatter uddannelsespolitik. Uddannelsesinstitutionerne kan således selv tilrettelægge eksamensformerne, så de afspejler uddannelsen. Når vi får evalueringen af læreruddannelsen, vil vi drøfte det i fællesskab således, at der bliver sammenhæng mellem uddannelsen og folkeskolen.

Som minister har du ansvaret for den musikpædagogiske forskning på DPU. Hvad er dine tanker om dette forskningsområde?

Vores tanke er at sikre universiteterne gode basisbevillinger således, der er plads til at lave grundforskning på alle niveauer indenfor alle videnskabernes grene, men forskningsinstitutionerne skal selv fordele midlerne. Jeg ved dog, at DPU har været en del af en tilbagevendende diskussion med den forhistorie, der har været, hvor DPU var selvstændigt før. Der gør selvfølgelig, at der er særlig fokus på det, men tanken med basismidlerne er ikke, at jeg skal sidde og diktere hvordan de forvaltes.

DPU står alene med et stort ansvarsområde indenfor den musikpædagogiske forskning. Skal vi ikke holde fast i det?

Jo, den viden må ikke gå tabt, men vi skal også se på udviklingspuljerne og globaliseringsmidlerne, der render ud, og hvordan vi fremadrettet får tingene til at hænge sammen. Her kan der så vise sig et behov for at styrke videngrundlaget for pædagogik og didaktik.

Professionshøjskolerne har stort set alle en meget skrantende økonomi. Hvad er dine planer for at rette op på det?

Der er en kæmpe udfordring, for økonomien skranter stort set på alle uddannelses niveauer i de kommende år. Vi skal have nogle økonomiske reformer, der kan løfte de ambitioner vi har om at øge kvaliteten i uddannelserne og skabe en større kapacitet, så flere unge kan tage en uddannelse. Vi kommer derfor til at kigge på styrings og fordelings systemerne.

Er der ikke et skisma i, at man ønsker verdens bedste læreruddannelse og verdens bedste folkeskole, og man de facto har skåret ned i bevillingerne samtidig med at globaliseringsmidlerne forsvinder?

Jeg har en kæmpe udfordring på dette område. Vi skal også kigge på den uddannelsesforskning, man gerne vil lave på professionshøjskolerne. Vi har en ambition om at styrke professionshøjskolerne, men vi skal tilvejebringe midlerne først og sikre samarbejde på tværs af sektorerne.

Hvilken skole ønsker du dig at din datter skal gå på?

Jeg ønsker mig en skole, der ruste hende både i forhold til kundskaber og menneskelige egenskaber. Til at være en demokratisk borger med fokus både på den almene dannelse, der har været trådt under fode i en årrække, og med den faglige ballast, der gør, at hun kan klare sig videre i uddannelsessystemet.

Og læreruddannelsen?

I forhold til læreruddannelsen, så er min vision, at der altid er en faguddannet lærer, der underviser forestår undervisningen i sit fag. Hvis vi vil øge kvaliteten i folkeskolen, er vi nødt til at fokusere på lærernes kvalifikationer. Det tror jeg, at fremtidens elever vil have mest glæde af. Det der er altafgørende for undervisningen er, at der står en veluddannet og velmotiveret lærer bag katederet.

